

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v exekučnej veci oprávnenej **POHOTOVOŠŤ, s.r.o.**, so sídlom v Bratislave, Pribinova č. 25, v dovolacom konaní zastúpenej advokátskou kanceláriou Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Grösslingova č. 4, v mene a na účet ktorej koná doc. JUDr. Branislav Fridrich, PhD., advokát a konateľ, proti povinnej **B.**, bývajúcej vo V., **o vymoženie 607,46 Eur s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Veľký Krtíš pod sp. zn. 5 Er 1359/2009, o odvolaní a o dovolaní oprávnenej proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 19. decembra 2012, sp. zn. 43 CoE 350/2012, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky návrh na prerušenie dovolacieho konania **z a m i e t a**.

Dovolanie oprávnenej proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 19. decembra 2012, sp. zn. 43 CoE 350/2012 v jeho potvrdzujúcej časti, **o d m i e t a**.

Konanie o odvolaní oprávnenej proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 19. decembra 2012, sp. zn. 43 CoE 350/2012 v jeho zamietajúcej časti **z a s t a v u j e**.

Povinnej nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Súdny exekútor žiadosťou doručenou na Okresný súd Veľký Krtíš 15. júna 2009 požiadal o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie (§ 44 zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov (ďalej len „Exekučný poriadok“), a to na základe exekučného titulu – rozhodcovského rozsudku Stáleho rozhodcovského súdu (zriadeného zriaďovateľom Slovenská rozhodcovská a.s., so sídlom v Bratislave, Karloveské rameno 8 (pôvodne Trnavská cesta 70), IČO : 35 922 761) zo 6. októbra 2008, sp. zn. SR 09044/08. Okresný súd

Veľký Krtíš poverením zo 17. júna 2009 poveril súdneho exekútora JUDr. Rudolfa Krutého vykonaním exekúcie na základe uvedeného exekučného titulu.

Okresný súd Veľký Krtíš uznesením zo 7. júna 2012, č.k. 5 Er 1359/2009-20 exekúciu zastavil a rozhodol o trovách exekúcie. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že oprávnená a povinná uzavreli zmluvu o úvere, ktorú treba považovať za spotrebiteľskú zmluvu. Dospel k záveru, že v danom prípade treba preto aplikovať právnu úpravu obsiahnutú v ustanoveniach § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách (ďalej len OZ) a výkladové pravidlá smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách. Bol toho názoru, že exekučný súd je oprávnený a zároveň aj povinný v ktoromkoľvek štádiu exekučného konania (nielen v štádiu vydania poverenia na vykonanie exekúcie) aj bez návrhu skúmať prípustnosť exekúcie. Rozhodcovskú doložku, ktorá bola súčasťou zmluvného dojednania dodávateľa a spotrebiteľa, považoval za neplatnú, lebo nebola so spotrebiteľom osobitne dojednaná a vytvorila v neprospech spotrebiteľa značnú nerovnováhu práv a povinností účastníkov spotrebiteľskej zmluvy. Rozhodcovskú doložku nepovažoval za individuálne dojednanú z dôvodu, že bola súčasťou formulárovej zmluvy, splývala s ostatnými štandardnými zmluvnými podmienkami. Spotrebiteľ mohol úverovú zmluvu ako celok buď odmietnuť alebo podrobiť sa zmluvným podmienkam vopred naformulovaným dodávateľom bez toho, aby mal možnosť náležitým spôsobom posúdiť obsah rozhodcovskej doložky a jej právne dôsledky. K nevyváženosti rozhodcovskej doložky uviedol, že spotrebiteľovi sa ešte pred vznikom akéhokoľvek sporu odopiera možnosť brániť svoje práva pred všeobecným súdom vo všetkých prípadoch, ak oprávnená podá voči nemu žalobu u vopred ňou vybraného rozhodcovského súdu a že núti spotrebiteľa podrobiť sa výlučne rozhodcovskému konaniu. Vyslovil pochybnosti o objektívnosti rozhodovacieho procesu i dostatočnom individuálnom prístupe rozhodcov v jednotlivých spotrebiteľských veciach. Keďže sa takáto rozhodcovská doložka prieči i dobrým mravom boli splnené podmienky na zastavenie exekúcie podľa ustanovenia § 57 ods. 2 Exekučného poriadku a § 45 ods. 2 zákona o rozhodcovskom konaní.

Na odvolanie oprávnenej Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením z 19. decembra 2012, sp. zn. 43 CoE 350/2012 uznesenie súdu prvého stupňa ako vecne správne potvrdila návrh na prerušenie konania (ktorý oprávnená podala v priebehu odvolacieho konania) zamietol. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že exekučný súd správne považoval právny vzťah medzi oprávnenou a povinnou založený zmluvou o úvere, za spotrebiteľský právny vzťah, na ktorý sa musia aplikovať normy spotrebiteľského práva,

predovšetkým ustanovenia § 52 a nasledujúce Občianskeho zákonníka a smernice rady 93/13/EHS. Za správny, zákonu zodpovedajúci považoval aj záver exekučného súdu, podľa ktorého súd je povinný skúmať exekučný titul počas celého exekučného konania, t. j. v každom štádiu konania na návrh účastníka konania alebo aj bez návrhu, a v prípade zistenia, že nie sú splnené podmienky materiálnej alebo formálnej vykonateľnosti exekučného titulu, musí exekúciu aj bez návrhu zastaviť. V tejto súvislosti poukázal na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 456/2011 z 23. novembra 2011. Za právne bezvýznamnú považoval námietku oprávnenej, že povinná v rozhodcovskom konaní nenamietala neexistenciu rozhodcovskej zmluvy a nevyužila možnosť domáhať sa zrušenia rozhodcovského rozsudku žalobou podanou na príslušnom súde. Uvedený postup exekučného súdu nebol posudzovaním vecnej správnosti rozsudku rozhodcovského súdu, exekučný súd iba skúmal, či oprávnenou predložený rozhodcovský rozsudok je vykonateľný exekučný titul, medziiným, či ho vydal rozhodcovský súd s právomocou prejednať daný spor. Pri riešení tejto otázky nebol exekučný súd viazaný tým, ako ju vyriešil rozhodcovský súd. K námietke oprávnenej, že exekučný súd založil a svoje rozhodnutie odôvodnil normatívnou úpravou, ktorá v Slovenskej republike nemá povahu prameňa práva, keď aplikoval ustanovenie smernice Rady 93/13/EHS, ktorá nemá všeobecnú záväznosť, poukázal na článok 6 ods. 1 Smernice Rady 93/13/EHS. Uviedol, že citovaná smernica Rady bola prevzatá do nášho právneho poriadku zákonom č. 150/2004 Z.z., ktorým sa novelizoval Občiansky zákonník, pričom na základe zásady nepriameho účinku tak, ako to vyplýva z čl. 6 citovanej smernice je táto záväzná aj pre Slovenskú republiku a treba ju používať ako interpretačné pravidlo k ustanoveniam vnútroštátneho poriadku, ktoré upravujú spotrebiteľské právne vzťahy. Za nedôvodnú považoval aj námietku oprávnenej, že súd prvého stupňa nedostatočne zistil skutkový stav, pretože nevykonan náležité dokazovanie, lebo platí, že v exekučnom konaní sa už dokazovanie na objasnenie skutkového stavu veci nevykonáva, ale sa len overuje existencia exekučného titulu. Pre záver o vyslovení neplatnosti rozhodcovskej doložky bolo postačujúce oboznámiť sa s písomným vyhotovením zmluvy. Exekučný súd postupoval správne, ak riešil aj bez návrhu otázku, či rozhodcovská doložka (ne)napĺňa povahu neprijateľnej podmienky v spotrebiteľskej zmluve. Aj odvolací súd vyhodnotil rozhodcovskú doložku ako neprijateľnú zmluvnú podmienku. Za správny považoval záver exekučného súdu, že rozhodcovská doložka nebola individuálna dojednaná, lebo bola súčasťou štandardnej formulárovej zmluvy. Povinná ju mohla prijať ako celok vrátane úverových podmienok a v nich obsiahnutej rozhodcovskej doložky alebo ju odmietnuť ako celok. Stotožnil sa aj so záverom exekučného súdu, že rozhodcovská doložka začlenená do rámca podmienok

štandardnej zmluvy spôsobuje hrubý nepomer v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa a preto je neplatná. Oprávnenou predložený rozhodcovský rozsudok ako celok bol vydaný v rozpore so zákonom a nemôže byť spôsobilým exekučným titulom, z ktorého dôvodu exekučný súd správne exekúciu zastavil. K návrhu oprávnenej na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. uviedol, že prerušenie podľa uvedeného ustanovenia je obligatórne, čiže súd je povinný konanie prerušiť, ako náhle nastanú prekážky tu uvedené. Konanie o predbežnej otázke podľa článku 267 Zmluvy o fungovaní EÚ má povahu osobitného nesporového a medzitémneho konania, v ktorom Súdny dvor EÚ má právomoc vydať rozhodnutie o výklade zakladajúcich zmlúv Únie, o platnosti a výklade aktov inštitúcií, orgánov, úradov alebo agentúr EÚ, výklade štatútov orgánov zriadených aktom Rady ES. Túto povinnosť však nemožno vykladať absolútne, t. j. že vnútroštátny orgán má vždy a za akýchkoľvek okolností povinnosť požiadať o vydanie rozhodnutia o predbežnej otázke. Predpokladom povinnosti začať konanie o predbežnej otázke týkajúcej sa výkladu komunitárneho práva je v zmysle ustálenej judikatúry Súdneho dvora predovšetkým skutočnosť, či otázka komunitárneho práva týkajúca sa platnosti alebo výkladu únieového práva je pre riešenie daného prípadu relevantná. Zmyslom riešenia predbežnej otázky nie je rozhodnúť konkrétny spor, ktorý je vo výlučnej kompetencii súdu členskej krajiny, ale zabezpečiť jednotný výklad komunitárneho práva. Otázky formulované oprávnenou považoval pre rozhodnutie prejednávaneho sporu za zjavne neopodstatnené a právne irelevantné vo vzťahu k prebiehajúcemu konaniu. Návrhu oprávnenej na prerušenie konania preto nevyhovelo.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podala oprávnená dovolanie. Navrhla, aby dovolací súd napadnuté uznesenie odvolacieho súdu a uznesenie súdu prvého stupňa zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie; uplatnila si aj náhradu trov dovolacieho konania. Navrhla tiež odložiť vykonateľnosť napadnutého uznesenia a konanie prerušiť podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. a Súdnemu dvoru Európskej únie na základe čl. 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie predložiť prejudiciálne otázky, ktoré bližšie špecifikovala v podanom dovolaní. K prípustnosti a zároveň dôvodnosti dovolania uviedla, že v konaní súdy: 1. rozhodli „nad rámec zverenej právomoci“ (§ 237 písm. a/ O.s.p.), lebo nesprávne interpretovali ustanovenie § 44 ods. 2 Exekučného poriadku a § 45 ods. 1 a 2 zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní (ďalej len „zákon č. 244/2002 Z.z.“), 2. konali vo veci, v ktorej sa už právoplatne rozhodlo (§ 237 písm. d/ O.s.p.), lebo rozhodovali o formálnych a materiálnych podmienkach vykonateľnosti exekučného titulu v čase, keď už

bolo o nich právoplatne rozhodnuté vydaním poverenia na vykonanie exekúcie, 3. konali vo veci bez podania návrhu na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný (§ 237 písm. e/ O.s.p.), 4. odňali oprávnenej možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.), a to tým, že s ňou „nekomunikovali o jej právnych a skutkových návrhoch“, konali bez nariadenia pojednávania a vykonali dokazovanie bez jej prítomnosti, čím jej znemožnili vyjadriť sa k vykonaným dôkazom a že súdy nevytýčili pojednávanie, hoci tak boli povinné urobiť (§ 57 ods. 5 Exekučného poriadku). Dovolanie odôvodnila tiež tým, že súdy sa v konaní dopustili inej vady konania majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) a že napadnuté rozhodnutie založili na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) spočívajúcom na nesprávnej aplikácii a interpretácii § 44 ods. 2 Exekučného poriadku, § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, § 45 ods. 1 a 2 zákona č. 244/2002 Z.z., a tiež Smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách. K nesprávne posúdeniu rozhodcovskej doložky ako neprijateľnej podmienky v spotrebiteľskej zmluve uzatvorenej medzi oprávnenou a povinnou uviedla, že odvolací súd sa odvoláva na nekonkrétne ustanovenia smernice Rady 93/13/EHS a vnútroštátne právne normy, ktoré upravujú režim spotrebiteľských zmlúv. Takéto právne posúdenie trpí základnými vadami jeho nepreskúmateľnosti a arbitrárnosti, čím porušuje právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR. Podľa názoru dovolateľky, závery odvolacieho súdu (že rozhodcovská doložka spôsobuje hrubý nepomer v právach a povinnostiach zmluvných strán ku škode spotrebiteľa, že žaloby, ktorých cieľom je uspokojenie nárokov z úverových zmlúv podáva v zásade len veriteľ úverového vzťahu na ním zvolený rozhodcovský súd, a že spotrebiteľ si len s ťažkosťou mohol byť vedomý následkov uzavretia rozhodcovskej doložky, a preto /vzhľadom na jeho úroveň informovanosti a vyjednávaciu silu/ nemožno spravodlivo požadovať, aby porozumel jej významu) nie sú zdôvodnené a preukázané, predstavujú nepreukázanú domnienku súdu, ktorá nemá základ v právnych a skutkových súvislostiach. Uviedla, že podľa právnej doktríny smernica nemá všeobecnú záväznosť ako nariadenie, pretože je adresovaná iba členským štátom a nie všetkým fyzickým osobám. Podľa dovolateľky, ak bola smernica prebratá do slovenského právneho poriadku správne a včas, je nutné aplikovať slovenskú právnu úpravu. Dovolateľka vyslovila názor, že v danom prípade je nutné požiadať, o výklad pojmu „nekalá zmluvná podmienka“ v kontexte tohto sporu Súdny dvor Európskej únie. Uviedla, že Súdnemu dvoru Európskej únie by mala byť daná príležitosť komplexne posúdiť exekučné konanie týkajúce sa záväzkových vzťahov v rámci spotrebiteľských zmlúv tak, aby účastníkov konania zbavilo právnej neistoty

vyplývajúcej z doterajšieho úniového práva a následnej aplikácii vnútroštátnymi súdmi Slovenskej republiky.

Proti vyššie označenému uzneseniu odvolacieho súdu podala oprávnená aj odvolanie v časti, ktorou odvolací súd zamietol jej návrh na prerušenie konania. Navrhla, aby odvolací súd napadnuté uznesenie (v označenom rozsahu) zrušil a vec vrátil súdu na ďalšie konanie. Dôvodila predovšetkým tým, že súd jej svojím postupom odňal možnosť konať pred súdom, že rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia (§ 205 ods. 2 písm. f/ O.s.p.), keď súd nesprávne interpretoval a aplikoval ustanovenia § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. a článok 267 Zmluvy o fungovaní EÚ v spojení s ustanovením § 36 ods. 5 Exekučného poriadku. Zdôraznila tiež, že napadnuté rozhodnutie je nepreskúmateľné pre nedostatok odôvodnenia, a že v ňom bola nesprávne poučená o nemožnosti napadnúť odvolaním výrok o zamietnutí návrhu na prerušenie konania. Za týchto okolností je napadnuté rozhodnutie svojvoľné, arbitrárne, porušujúce jej ústavné právo vyplývajúce z článku 6 ods. 1 Ústavy SR, ako aj z článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Povinná, ani súdny exekútor sa k dovolaniu oprávnenej nevyjadřili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky predovšetkým nezistil splnenie podmienok pre odloženie vykonateľnosti (dovoláním) napadnutého rozhodnutia v zmysle ustanovenia § 243 O.s.p. Následne skúmal dôvodnosť návrhu oprávnenej na prerušenie konania a dospel k záveru, že v predmetnej veci nie je daný dôvod na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. v spojení s ustanovením § 243c O.s.p.

Konanie pred Súdny dvorom o predbežnej otázke, ako to správne uvádza aj krajský súd, má povahu osobitného nesporného a medzitýmneho konania, v ktorom Súdny dvor má právomoc vydať rozhodnutie o výklade zakladajúcich zmlúv Európskej únie, o platnosti a výklade aktov inštitúcií, orgánov, úradov alebo agentúr Európskej únie, výklade štatútov orgánov zriadených aktom Rady Európskeho spoločenstva. Toto konanie je inštitútom pôsobiacim v záujme integrácie a zachovania jednoty európskeho práva, pretože súdny dvor v ňom vydáva rozhodnutia o určitých čiastkových otázkach výkladu a platnosti komunitárneho práva, ktoré je potrebné pre rozhodnutie vnútroštátneho súdu vo veci samej.

Ustanovenie § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ukladá súdu povinnosť prerušiť konanie len vtedy, ak dospel k záveru (rozhodol), že požiadá Súdny dvor o rozhodnutie o predbežnej otázke, lebo je potrebné podať výklad komunitárneho práva, ktorý je rozhodujúci pre riešenie

danej veci. Vnútroštátny súd nie je povinný vyhovieť každému návrhu účastníka konania na prerušenie konania a postúpenie návrhu Súdnemu dvoru na vydanie rozhodnutia o predbežnej otázke. Zmyslom riešenia predbežnej otázky je zabezpečiť jednotný výklad komunitárneho práva, teda nie rozhodnúť určitý spor, ktorý nemá žiadnu komunitárnu relevanciu a je vo výlučnej kompetencii súdu členskej krajiny. Rozhodnutie o aplikovateľnosti úniového práva (tiež jeho výklade, prípadne jeho platnosti) musí bezprostredne súvisieť so sporom prejednávaným vnútroštátnym súdom, t. j. musí spor determinovať po právnej stránke. Súčasne prejudiciálna otázka nesmie byť zjavne nepodstatná k prebiehajúcemu konaniu, jej možné zodpovedanie musí mať reálny dosah na prebiehajúce konanie. Ak súd pri priebežnom posudzovaní veci nedospeje k záveru o potrebe výkladu komunitárneho práva a návrhu účastníka na prerušenie konania v zmysle § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. nevyhovie, prejednanie a rozhodnutie veci sudcom vnútroštátneho súdu nezakladá (v takom prípade) procesnú vadu konania ani v zmysle § 237 písm. f/ a ani v zmysle písm. g/ O.s.p. (viď R 61/2013).

V danom prípade zo spisu vyplýva, že súdy nižších stupňov nevzťahovali na vec právne normy komunitárneho práva, ktoré by si vyžadovali výklad Súdnym dvorom Európskej únie. Oprávnenou v podanom dovolaní bližšie špecifikované prejudiciálne otázky neboli pre rozhodnutie v danej veci ani právne relevantné. V tejto veci nešlo totiž o prípad individuálne dojednanej rozhodcovskej doložky a ostatné dve oprávnenou navrhnuté otázky sa týkajú posúdenia súladu konkrétnej rozhodcovskej doložky, resp. rozhodnutia vnútroštátneho súdu s komunitárnym právom a nesmerujú k potrebe jednotného výkladu komunitárneho práva. Nie je preto daný žiadny dôvod, pre ktorý by malo byť vyhovené podanému návrhu oprávnenej na prerušenie dovolacieho konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpená v súlade s § 241 ods. 1 O.s.p., skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.), či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno dovolaním napadnúť a dospel k záveru, že dovolanie v predmetnej veci nie je prípustné.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

Keďže v prejednávanej veci dovolanie smeruje proti uzneseniu odvolacieho súdu, jeho

prípustnosť bolo treba posudzovať podľa ustanovenia § 239 O.s.p.

Uznesenie odvolacieho súdu v predmetnej veci však nemožno podriadiť pod žiaden dôvod prípustnosti vyplývajúci z ustanovenia § 239 O.s.p., lebo odvolací súd uznesenie súdu prvého stupňa nezmenil, ale ho potvrdil a nerozhodoval ani vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev (§ 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska. Rovnako odvolací súd vo svojom potvrdzujúcom uznesení prípustnosť dovolania nevyslovil a nejde o potvrdzujúce uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, ani o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky (§ 239 ods. 1 písm. a/, písm. b/ O.s.p., ods. 2 písm. a/, písm. b/, písm. c/ O.s.p.). Dovolanie oprávnenej preto podľa ustanovenia § 239 ods. 1 a ods. 2 O.s.p. nie je prípustné.

Prípustnosť dovolania oprávnenej by v preskúmvanej veci prichádzala do úvahy, len ak by v konaní, v ktorom bolo vydané, došlo k niektorej z procesných vád taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (rozsudku aj uzneseniu), ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak je konanie postihnuté niektorou z vád vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie procesne neprípustné (viď napríklad R 117/1999, R 34/1995). Pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 O.s.p. ale nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je, že k tejto procesnej vade skutočne došlo. Oprávnená procesné vady konania v zmysle § 237 písm. b/, c/ a g/ O.s.p. netvrdila a ich existenciu nezistil ani odvolací súd. Dovolanie teda v zmysle týchto ustanovení nie je prípustné.

1. Dovolateľka v dovolaní namieta, že súdy rozhodli nad rámec zverenej právomoci (§ 237 písm. a/ O.s.p.)

Právomoc súdu je upravená v ustanoveniach § 7 a § 8 Občianskeho súdneho poriadku; jej nedostatok sa považuje za neodstrániteľnú podmienku konania, ktorá má za následok zastavenie konania a (prípadné) postúpenie veci inému orgánu.

Dovolaiteľka v predmetnej veci vadu konania podľa ustanovenia § 237 písm. a/ O.s.p. nevyvodzovala z toho, že súdy vôbec nemali právomoc konať a rozhodovať. Ich právomoc v exekučnom konaní nepopierala. Namietala, že súdy sa nesprávnou a ústavne nesúladnou interpretáciou § 44 ods. 2 Exekučného poriadku a ustanovenia § 45 ods. 1 a 2 zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní postavili do pozície orgánu vykonávajúceho komplexné preskúmanie exekučného titulu metódou, ktorá v rámci zverenej právomoci exekučným súdom neprináleží. Z uvedeného je zrejmé, že dovolateľka namietala nesprávnu aplikáciu a výklad zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti a o zmene a doplnení ďalších zákonov a Zákona o rozhodcovskom konaní. Keďže v predmetnej veci boli rozhodnutia súdov vydané v exekučnom konaní, v ktorom rozhodovanie súdov vyplýva priamo zo zákona (napr. z ustanovenia § 29, § 38 ods. 3 a § 44 ods. 1 Exekučného poriadku), súdy rozhodovali vo veci, ktorá patrí do ich právomoci. Námiетка dovolateľky o existencii vady konania v zmysle § 237 písm. a/ O.s.p. nie je preto dôvodná.

2. Dovolaiteľka v dovolaní tvrdila, že v konaní došlo k vade uvedenej v § 237 písm. d/ O.s.p., lebo o formálnych a materiálnych podmienkach vykonateľnosti exekučného titulu už bolo právoplatne rozhodnuté vydaním poverenia na vykonanie exekúcie.

Prekážka rozsúdenej veci (*res iudicata*) patrí k procesným podmienkam a jej existencia (zistenie) v každom štádiu konania vedie k zastaveniu konania. Táto prekážka nastáva vtedy, ak má byť v novom konaní prejednaná tá istá vec. O tú istú vec ide vtedy, keď v novom konaní ide o ten istý nárok alebo stav, o ktorom už bolo právoplatne rozhodnuté, a ak sa týka rovnakého predmetu konania a tých istých osôb.

Z obsahu spisu vyplýva, že súdny exekútor, ktorému oprávnená doručila návrh na vykonanie exekúcie na podklade rozhodcovského rozsudku, požiadal súd o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie a že exekučný súd poveril súdneho exekútora vykonaním exekúcie.

Poverenie súdneho exekútora, aby vykonal exekúciu, je individuálny právno-aplikačný akt, ktorý má priame právne účinky len voči osobe súdneho exekútora. Ide o procesný úkon

exekučného súdu adresovaný súdnemu exekútorovi, na základe ktorého súdny exekútor môže začať vykonávať exekúciu (§ 36 ods. 2 druhá veta Exekučného poriadku), a ktorým súdny exekútor preukazuje svoje oprávnenie vykonávať exekúciu (k tomu vid' bližšie uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 1. februára 2012, sp.zn. 5 Cdo 205/2011, a tiež uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 13. júna 2012, sp.zn. III. ÚS 254/2012).

Vydanie poverenia na vykonanie exekúcie, nie je rozhodnutím o veci samej, a preto nezakladá prekážku právoplatne rozhodnutej veci.

Oprávnená neopodstatnene namieta, že v konaní pred súdmi nižších stupňov došlo k procesnej vade uvedenej v § 237 písm. d/ O.s.p.

3. Konanie nie je zaťažené ani vadou v zmysle ustanovenia § 237 písm. e/ O.s.p., lebo v predmetnej veci nebol zistený nedostatok návrhu na začatie konania. Exekučný súd totiž v danej veci začal konať na základe žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, o ktorej bol povinný rozhodnúť do 15 dní od jej doručenia (§ 44 Exekučného poriadku). V tomto prípade z určujúceho – obsahového – hľadiska (§ 41 ods. 2 O.s.p.) zo strany oprávnenej ani nejde o námietku nedostatku návrhu na začatie konania v zmysle ustanovenia § 237 písm. e/ O.s.p., ale o námietku inú, ktorú oprávnená uvádza vo väzbe na otázku zákonnosti a vecnej správnosti postupu a právnych záverov súdov (ich právneho posúdenia veci), na ktorých v danom prípade založili svoje rozhodnutia.

4. Dovolateľka ďalej namieta, že v konaní jej bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

O odňatie možnosti konať pred súdom ako o dôvode zakladajúcom prípustnosť dovolania ide v prípade nesprávneho postupu súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým (postupom) sa účastníkovi odníme možnosť pred ním konať a uplatňovať (realizovať) procesné oprávnenia účastníka občianskeho súdneho konania, ktoré mu priznáva platná právna úprava za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

K odňatiu možnosti oprávnenej pred súdom konať a k porušeniu jej práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv

a základných slobôd malo (podľa jej názoru) dôjsť tým, že súd prvého stupňa exekučné konanie zastavil, hoci pre takéto rozhodnutie neboli splnené zákonom stanovené podmienky.

Dovolací súd dospel k záveru, že odvolací súd i exekučný súd správne posúdili splnenie podmienok pre zastavenie exekučného konania (po predchádzajúcom vydaní poverenia na vykonanie exekúcie).

Pokiaľ oprávnená v návrhu na vykonanie exekúcie označí za exekučný titul rozsudok rozhodcovského súdu, je exekučný súd oprávnený, a zároveň povinný riešiť otázku, či rozhodcovské konanie prebehlo na základe uzavretej (resp. platnej) rozhodcovskej zmluvy (rozhodcovskej doložky).

Skúmaním platnosti rozhodcovskej doložky (dohodnutej v spotrebiteľskej veci, t. j. vo veci vyplývajúcej zo spotrebiteľského právneho vzťahu, ktorým je právny vzťah založený právnou skutočnosťou – spotrebiteľskou zmluvou) súdy v exekučnom konaní nepreskúmavali vecnú správnosť rozhodcovského rozsudku, ale len realizovali svoje oprávnenie vyplývajúce zo zákona, a to z ustanovení § 57 a 58 Exekučného poriadku. Exekučný súd má totiž povinnosť počas celého exekučného konania skúmať, či sa vykonanie exekúcie navrhuje na podklade vykonateľného exekučného titulu (viď napríklad rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1 Cdo 52/2010, sp. zn. 3 Cdo 210/2011, sp. zn. 6 Cdo 135/2012).

Takéto oprávnenie má exekučný súd aj keď účastník rozhodcovského konania, ktorým je spotrebiteľ, nevyužije možnosť spochybniť existenciu alebo platnosť rozhodcovskej zmluvy podľa ustanovení zákona o rozhodcovskom konaní. V prípade zisteného nedostatku v tomto smere je exekučný súd oprávnený konštatovať rozpor rozhodcovského rozsudku so zákonom znamenajúci materiálnu nevykonateľnosť tohto exekučného titulu. Takýmto postupom exekučný súd napĺňa príkaz vyplývajúci z princípu ochrany práv spotrebiteľa (porovnaj rozhodnutie Najvyššieho súdu SR z 21. marca 2012, sp. zn. 6 Cdo 1/2012).

V preskúmvanej veci súdy v exekučnom konaní správne konštatovali neprijateľnosť a tým aj neplatnosť rozhodcovskej doložky z dôvodu, že nebola individuálne dojednaná a že spôsobovala nevyváženosť v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech povinnej. Dovolací súd sa stotožňuje so závermi odvolacieho a exekučného súdu a v podrobnostiach na ne poukazuje.

Na zdôraznenie správnosti ich rozhodnutí, dovolací súd najmä v otázke nevyváženosti rozhodcovskej doložky považuje za potrebné dodať, že z jej obsahu je očividné, že zatiaľ, čo oprávnená má zjavne rad výhod v porovnaní so situáciou, ak by bola vec prejednávaná riadnymi súdmi, je ťažké nájsť nejaké výhody pre povinnú. V rámci právneho vzťahu vzniknutého zo spotrebiteľského úveru, je to spravidla veriteľ (oprávnená), kto podá návrh na začatie konania proti spotrebiteľovi, ktorý úver získal. Veriteľ môže na základe predmetnej rozhodcovskej doložky vec predložiť na prejednanie rozhodcovskému orgánu, ktorý si sám zvolil, (rozhodcovské konania a výber rozhodcu sa uskutočňujú podľa interných pravidiel rozhodcovského súdu, ktoré v čase uzavretia zmluvy o úvere spotrebiteľom neboli prístupné) a tým vylúčiť prejednanie veci pred súdom, ktorý by bol inak príslušný. Na základe tejto rozhodcovskej doložky spotrebiteľ (povinná) ešte pred vznikom akéhokoľvek sporu, stráca právo brániť sa voči takýmto nárokom na riadnom súde v mieste svojho bydliska (ten by bol v prípade sporu pred súdom v zmysle § 84 a 85 ods. 1 O.s.p. miestne príslušný). Keďže oprávnenou zvolený rozhodcovský orgán má sídlo v Bratislave (rovnako ako oprávnená), povinná by musela, na rozdiel od oprávnenej, prekonať značnú vzdialenosť z miesta jej bydliska do Bratislavy (viac ako 300 km), čím sa značne sťažuje povinnej prístup k spravodlivosti. Povinná nebola oprávnenou riadne a konkrétne vopred informovaná o dôsledkoch takejto rozhodcovskej doložky. Výsledkom uplatňovania predmetnej rozhodcovskej doložky zo strany oprávnenej je, že jej nároky ňou zvolený rozhodcovský orgán priznáva bez akéhokoľvek posúdenia podľa uplatniteľných právnych predpisov, najmä predpisov na ochranu spotrebiteľa. Pritom neexistujú žiadne mechanizmy, ktoré by zabezpečovali skutočné dodržiavanie práva, najmä pravidiel na ochranu spotrebiteľa zo strany rozhodcovského orgánu.

Oprávnená preto neopodstatnene namieta, že záver odvolacieho súdu, podľa ktorého rozhodcovská doložka spôsobuje hrubý nepomer v právach a povinnostiach zmluvných strán ku škode spotrebiteľa, predstavuje nepreukázanú domnienku súdu, ktorá nemá základ v právnych a skutkových súvislostiach.

Oprávnená odňatie možnosti konať pred súdom odôvodnila tiež tým, že súdy vykonali dokazovanie listinnými dôkazmi bez nariadenia pojednávania a bez jej účasti a tým jej znemožnili vyjadriť sa k vykonaným dôkazom.

Po podaní žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie súd preskúmava žiadosť o udelenie poverenia, návrh na vykonanie exekúcie a exekučný titul

z hľadiska ich súladu so zákonom. Pri tom medziiným skúma, či je exekučný titul formálne a materiálne vykonateľný. Exekučný súd v tomto štádiu (§ 44 ods. 2 Exekučného poriadku) vychádza z tvrdení oprávnenej v návrhu na vykonanie exekúcie a z exekučného titulu, prípadne ďalších oprávnenou predložených listín. Nevykonáva dokazovanie (ako procesnú činnosť súdu osobitne upravenú v ustanoveniach § 122 až § 124 O.s.p.) – postačujúce je totiž, ak sú rozhodujúce skutočnosti dostatočne osvedčené okolnosťami vyplývajúcimi zo spisu, vrátane do neho založených listín. Uvedené platí obdobne aj vtedy, ak exekučný súd skúma otázku vykonateľnosti exekučného titulu v neskorších štádiách exekučného konania.

V posudzovanej veci sa preto oboznamovanie obsahu rozhodcovského rozsudku a ďalších listín (úverovej zmluvy obsahujúcej rozhodcovskú doložku) zamerané na posúdenie, či daný exekučný titul je formálne a materiálne vykonateľný, nemuselo vykonať na pojednávaní, za prítomnosti oprávnenej a povinnej. Napokon, rozhodcovský rozsudok ako aj úverovú zmluvu, ako jediný dôkaz pre posúdenie spôsobilosti rozhodcovského rozsudku byť exekučným titulom, predkladala súdu oprávnená, a teda obsah týchto listín jej bol bezpochyby známy.

Treba dodať, že z pohľadu „materiálneho“ oprávnená mala možnosť vyjadriť sa k postupu okresného súdu, čo aj využila v rámci ňou podaného opravného prostriedku (odvolania) a v rozsahu veci primeranom sa s touto jej obranou zaoberal aj krajský súd. Z hľadiska princípu materiálnej pravdy reálny proces v danej veci teda zabezpečil, že sa konajúce súdy v rámci inštančného postupu zaoberali aj dôvodmi uvádzanými oprávnenou v súvislosti s neprijateľnosťou zmluvnej podmienky, aj keď nie podľa predstáv oprávnenej.

K odňatiu možnosti oprávnenej konať pred súdom nedošlo ani tým, že exekučný súd nenariadil v zmysle § 57 ods. 5 Exekučného poriadku ústne pojednávanie, lebo v čase rozhodovania tohto súdu uvedená povinnosť zo zákona nevyplývala. Exekučný súd totiž rozhodol 7. júna 2012 a novela zákona č. 230/2012 ukladajúca povinnosť nariadiť pojednávanie nadobudla účinnosť až 8. augusta 2012.

5. Dovolateľkou namietaná neúplnosť alebo nesprávnosť skutkových zistení súdov a nesprávnosť právneho posúdenia, na ktorých tieto rozhodnutia spočívajú, nie sú vady konania v zmysle § 237 O.s.p. a prípustnosť dovolania nezakladajú.

Keďže prípustnosť dovolania oprávnenej nemožno vyvodiť z ustanovení § 239 O.s.p. a neboli zistené ani vady konania v zmysle § 237 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky jej dovolanie odmietol podľa § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný.

V dovolacom konaní úspešnej povinnej vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti oprávnenej, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p., § 142 ods. 1 O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky jej však žiadne trovy dovolacieho konania nepriznal z dôvodu, že v dovolacom konaní jej žiadne trovy nevznikli.

V súvislosti s odvolaním, ktoré oprávnená podala proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým tento súd jej návrh na prerušenie konania zamietol, Najvyšší súd Slovenskej republiky skúmal predovšetkým podmienky, za ktorých môže konať (§ 103 O.s.p.) a dospel k záveru, že v predmetnej veci ide o taký nedostatok podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť.

I keď Občiansky súdny poriadok výslovne nevypočítava procesné podmienky konania, možno z neho vyvodiť, že procesné podmienky sú také vlastnosti súdu a účastníkov konania, ktoré musia byť splnené na to, aby sa dosiahol cieľ občianskeho súdneho konania vyplývajúci zo základných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (v prvej hlave prvej časti). Na strane súdu k podmienkam konania patria tie, ktoré vymedzujú jeho práva a povinnosti ako orgánu štátu konať a vydať rozhodnutie. Takouto podmienkou je nepochybne aj funkčná príslušnosť, z úpravy ktorej vyplýva, ktorý súd je príslušný konať a rozhodovať o veci v inštančnom postupe. Chýbajúca funkčná príslušnosť na prejednanie určitej veci predstavuje neodstrániteľný nedostatok podmienky konania.

V prejednávannej veci odvolanie oprávnenej smeruje proti uzneseniu, ktorým krajský súd v odvolacom konaní nevyhovel jej návrhu na prerušenie konania.

Podľa § 201 O.s.p. účastník môže napadnúť rozhodnutie súdu prvého stupňa odvolaním, pokiaľ to zákon nevyklučuje. Ak z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkom a vedľajším účastníkom, môže podať odvolanie aj vedľajší účastník.

Podľa § 10 ods. 1 O.s.p. krajské sudy rozhodujú o odvolaniach proti rozhodnutiam

okresných súdov. Podľa § 10 ods. 2 O.s.p. o odvolaniach proti rozhodnutiam krajských súdov ako súdov prvého stupňa rozhoduje Najvyšší súd Slovenskej republiky.

Citované zákonné ustanovenia upravujú funkčnú príslušnosť Najvyššieho súdu Slovenskej republiky tak, že tento súd je príslušný rozhodovať o odvolaniach vtedy, ak odvolanie smeruje proti rozhodnutiu krajského súdu ako súdu prvého stupňa. Spôsobilým predmetom odvolacieho konania sú teda len rozhodnutia súdu prvého stupňa.

Rozhodnutie krajského súdu o nevyhovení návrhu oprávnenej na prerušenie konania vydané v priebehu odvolacieho konania, nie je rozhodnutím krajského súdu ako súdu prvého stupňa, ale jedná sa o rozhodnutie odvolacieho súdu, proti ktorému nie je odvolanie prípustné. Občiansky súdny poriadok v ustanovení § 211 ods. 1 výslovne predpokladá rozhodovanie odvolacieho súdu napr. aj o návrhoch podľa § 138 ods. 1 vrátane tých, o ktorých nerozhodol súd prvého stupňa. Odvolací súd sa pri takomto rozhodovaní nestáva súdom prvého stupňa, ale zostáva odvolacím súdom. Napadnuté uznesenie krajského súdu ako odvolacieho súdu teda neobsahuje (neuvádza) chybné poučenie o neprípustnosti odvolania proti tomuto rozhodnutiu.

Oprávnená napadla predmetné uznesenie krajského súdu odvolaním, avšak funkčná príslušnosť Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na rozhodovanie o tomto opravnom prostriedku nie je daná z dôvodu, že napadnuté rozhodnutie nebolo vydané krajským súdom ako súdom prvého stupňa, ale ako súdom odvolacím.

Podľa § 103 O.s.p. kedykoľvek za konania prihliada súd na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci (podmienky konania).

Podľa § 104 ods. 1 O.s.p. ak ide o taký nedostatok podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

Keďže na prejednanie odvolania podaného oprávnenu proti uzneseniu odvolacieho súdu nie je daná funkčná príslušnosť Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ide o taký nedostatok podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť. V súlade s posledne citovaným ustanovením bolo preto potrebné konanie o tomto opravnom prostriedku zastaviť bez toho, aby mohla byť preskúmaná vecná správnosť napadnutého rozhodnutia.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 146 ods. 1 písm. c/ v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p., so zreteľom na skutočnosť, že odvolacie konanie bolo zastavené.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. septembra 2014

JUDr. Daniela Švecová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Zuzana Pudmarčíková